

CAFFEINE

TIME : 2 hrs.

MARK : 50

- Instruction :** 1) Answer question 1, 2, 3 and any two from the rest.
2) Figures to the right indicate full marks for the question.
3) Draw neat sketches and diagrams wherever possible.

- Q.1 A) In the outline map of the world supplied to you name and mark the following 05
- A trade route connecting Eastern and Western hemisphere.
 - One important beef exporting port from S. America
 - A region in India where Iron and Steel industry is located
 - An oil rich belt in the world
 - Ports : Washington, Sydney
- B) Represent the following data with the help of suitable cartographic technique. 05

Trends in Sex Ratio in India 1951 - 2001					
Year	1951	1961	1971	1981	1991
No. of females (Per 1000/male)	946	941	930	934	927

- Q.2 Write short notes on any two of the following 08
- Tourism in India
 - Pattern of world trade
 - Types of wholesalers
 - Advantages of Air transport
 - Market oriented industry
 - Traditional markets in India
- Q.3 Give reasons for any three of the following 12
- Ocean transport is the cheapest
 - Tourism is an invisible trade
 - Oil is the most important commodity in the International trade.
 - Periodic markets in developing Countries are very important
 - North Atlantic route is the busiest route in the world.
- Q.4 Examine the impact of raw material, labour and power as the factors of Industrial location 10
- Q.5 Discuss the relative advantages and disadvantages of different modes of transport. 10
- Q.6 What are types of retailers? Why are they important in trade? 10
- Q.7 Explain the term International trade. Give an account of factors essential for the development of International trade. 10
- Q.8 What are trade blocks? Explain any two blocks in detail 10
- OR
- Q.8 Examine the tourism development in India 10

मराठी भाषांतर

वेळ : २ तास

गुण : ५०

- सूचना :-** १) प्रश्नक्रमांक १, २ व ३ अवश्य सोडवा. उर्वरितपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा
२) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा

- प्र.१ अ) जगाच्या नकाशा आराखड्यात खालील गोष्टी दाखवा व नावे लिहा.

०५

ब) खालील माहिती योग्य सांख्यिकीय आकृतीच्या सहाय्याने दाखवा.

०५

भारताच्या लिंग - गुणोत्तरातील कल (१९५१ - २००१)					
वर्ष	१९५१	१९६१	१९७१	१९८१	१९९१
स्त्रियांची संख्या (दर १००० पुरुषांमागे)	९४६	९४१	९३०	९३४	९२७

प्र.२ टीपा लिहा : (कोणतेही दोन)

०८

- १) भारतातील पर्यटन
- २) जागतिक व्यापाराचा ढाचा
- ३) घाऊक व्यापाराचे प्रकार
- ४) हवाई वाहतूकीचे फायदे
- ५) बाजारपेठाधिष्ठीत उद्योग (Market oriented)
- ६) भारतातील पारंपारिक बाजारपेठा

प्र.३ कारणे द्या (कोणतेही तीन)

१२

- १) सागरी वाहतूक हि स्वस्त असते.
- २) पर्यटन हा अदृश्य व्यापार आहे.
- ३) नैसर्गिक तेल हि आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील महत्वाची वस्तू आहे.
- ४) विकसनशील देशात काळानुसार बाजारपेठेची (Periodic Markets) भूमिका महत्वाची असते
- ५) उत्तर अटलांटिक सागरी मार्ग हा जगातील सर्वात व्यस्त मार्ग आहे.

प्र.४ उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणावर परिणाम करणारे घटक म्हणून कच्चा माल, कामगार व उर्जा या घटकांचे परिक्षण करा.

१०

प्र.५ वाहतूकीच्या विविध साधनांच्या फायदे व तोट्याविषयी चर्चा करा.

१०

प्र.६ किरकोळ व्यापाराचे प्रकार कोणते? व्यापारात ते महत्वाचे का असतात?

१०

प्र.७ आंतरराष्ट्रीय व्यापार हि संज्ञा स्पष्ट करा आणि आंतरराष्ट्रीय व्यापारवृद्धीस आवश्यक असणाऱ्या घटकांची माहिती द्या.

१०

प्र.८ व्यापार गट (Trade Blocks) म्हणजे काय? कोणतेही दोन व्यापार समूह सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

१०

किंवा

प्र.८ भारतातील पर्यटन विकासाचे परिक्षण करा.

१०

